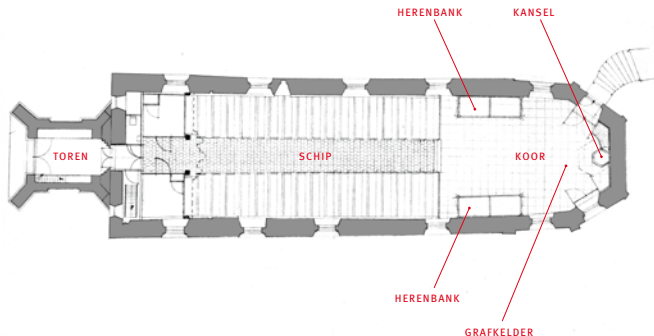


Welkom in de Petrus en Pauluskerk van Usquert! De na de brand van 1231 herstelde kerk heeft in de loop der jaren verscheidene verbouwingen ondergaan. Zo werd begin 15e eeuw de kerk verhoogd met baksteen en voorzien van een driezijdige koorsluiting met een later aangebrachte ingang aan de noordoostkant van het koor.

BESCHRIJVING De ver uit elkaar staande spitsboogramen laten de oude indeling in vier traveeën zien. De oude gewelven, waarvan de aanzetten nog in de muur zijn te zien, zijn in 1855 vervangen door houten gestucte tongewelven. De kerk had ooit een losstaande toren, zoals zoveel kerken. Deze oude toren stond in 1868 op instorten en werd afgebroken. Bij de restauratie in 1863 door de Groninger architect J.F. Scheepers kreeg de kerk zijn neogotisch uiterlijk; dit uiterlijk bleef bij de laatste restauratie (1990) gehandhaafd. De nieuwe toren (1869), ontworpen door architect P.K. Nienhuis uit Appingedam, versterkt het neogotisch uiterlijk van het geheel.



PLATTEGROND NEDERLANDS PETRUS EN PAULUSKERK USQUERT

BEHEER De kerk is eigendom van de Stichting Oude Groninger Kerken en wordt momenteel beheerd door de Plaatselijke Commissie Usquert. De beheerders zorgen ervoor dat de kerk in gebruik kan blijven en regelmatig open is voor bezoekers. De kerk beschikt over 200 zitplaatsen, een geluidsinstallatie, toiletten en een kleine keuken. Usquert heeft een treinstation.

De kerk is te huur voor erediensten, concerten, exposities, huwelijken, uitvaarten, recepties, verhalen vertellen, poëzie lezen, etc. Voor orgelliefhebbers, die het Van Oeckelenorgel willen bespelen, bestaat die mogelijkheid.

CONTACTADRESSEN

J. Wiersma, Wadwerderweg 11, 9988 ST Usquert
tel: (0595) 426 248, e-mail: hethogendoorden@hotmail.com

J. ten Boer, Jakobstraat 3, 9988 RM Usquert
tel: (0595) 423 166, e-mail: jtenboer@home.nl



STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

Als door een wonder is in Noord-Nederland een schat aan religieus erfgoed bewaard gebleven. De bijzondere betekenis ervan wordt in binnen- en buitenland erkend. De Stichting Oude Groninger Kerken is al 45 jaar heel succesvol met het restaureren, beheren en hergebruiken van monumentale kerken en orgels. Wij werken aan kerken en u kunt ons werk steunen door donateur te worden. Voor meer informatie kijk op www.groningerkerken.nl



Petrus en Pauluskerk Usquert



W E L K O M

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN



In de toren hangen **twee klokken**. De grote klok (1960 kg) heeft als randschrift: *“Als ik geluid word kondig ik het Goddelijke aan. Mijn naam is Katerina. Harmannus heeft mij gemaakt toen Albertus pastoor was. A.D. 1405”*.

De kleine klok (448 kg) is uit 1690. Het randschrift luidt: *“Soli Deo Gratia. Harmen Cnol en Pieter Cornelis, Kerkvoogden. Leonard Walraven heeft mij gemaakt in 1690”*.

INTERIEUR Tegen de oostmuur bevindt zich de preekstoel, hiervoor werd één van de vensters dichtgezet. De **kansel** werd in 1755 vervaardigd door Jan Dieters Brugma uit Groningen. De kuippanelen hebben rijk lijstwerk en vooral de onderzijde van de kansel is erg elegant. Bovenop het klankbord staan wapendragende leeuwen tussen siervazen en andere opzetstukken. De houten trap is relatief eenvoudig: misschien is deze later vervangen. Het wapen is van de toenmalige collator Gerhard Alberda van Dijksterhuis.

De schilderijen uit ± 1500 gaan voor een deel schuil achter de preekstoel. Zichtbaar zijn Bartholomeüs, een fragment van het Laatste Oordeel met Petrus en Maria en een Christophorus voorstelling.

Onder de koorvloer is een **grafkelder** van de katholieke gebleven familie Van Heerma die op de borg Holwinde woonde. In 1667 werd de jezuïetenpater Franciscus Mijleman hier begraven. In de wanden van de apsis zijn wapenschilden ingemetseld voor Heerma Sickinghe, anno 1644, en voor Holwinde.

De twee **herenbanken** zijn duidelijk van dezelfde maker als de preekstoel. Deze banken zijn voorzien van een overhuiving op Korinthische zuilen. Als opzetstukken ziet men, evenals bij de preekstoel, op de hoeken vazen en in het midden wapenborden. Ook de panelen van het achterschot lijken op de kuippanelen van de preekstoel.

De **orgeltribune** rust op houten kolommen met een beschildering in imitatiemarmor. Het orgel is gebouwd in 1852 door Petrus van Oeckelen uit Groningen. Het heeft twee klavieren en een pedaal. Het orgel is in 2006/2007 gerestaureerd door de firma Mense Ruiter.

PETRUS EN PAULUSKERK USQUERT Het wierdedorp Usquert ligt op de noordelijke punt van de westelijke oeverwal van de voormalige Fivelboezem. In de 9e-eeuwse levensbeschrijving van de evangelieprediker Liudger wordt in het verhaal over Liudger en Bernlef een oratorium (= een kapel) in “Wyscwyrd” genoemd. En daarmee is dit oratorium één van de oudste, zo niet hét oudste, schriftelijk vermelde christelijk heiligdom in onze provincie. Uit deze vermelding blijkt tevens dat er reeds christenen in Usquert woonden, voordat Liudger hier verscheen. Mogelijk het werk van de evangelieprediker Willehad? Toen de kerstening vorderde, kwamen waarschijnlijk de eerste kerken tot stand daar waar de deken of proost seend (kerkelijke rechtbank) hield en recht sprak: Usquert, Leens, Loppersum. Vanuit deze oerparochies werden later de dochterparochies gesticht.

De eerste generaties kerken waren houten kerken, maar in de 11e/12e eeuw werd in Usquert een tufstenen zaalkerk gebouwd in romaanse stijl. Deze kerk kent een bewogen geschiedenis. Zo werd hij in 1231 door brand verwoest bij regionale twisten tussen de Uithuizers (Fvelingoërs) en Eenrummers (Hunsingoërs). Een kluizenaar “van goeden naam” kwam hierbij om het leven. Gedwongen door de banvloek van bisschop Ludolf, later bekrachtigd door paus Gregorius IX, schonken de Eenrummers geld, waardoor de kerk in laatromaanse stijl herbouwd kon worden.



KERK MET TOREN 2016



OUDE TOREN VOOR DE AFBRAAK IN 1868



KANSEL UIT 1755

HERENBANK



WAPENSCHILD HERENBANK



VAN OECKELEN ORGEL UIT 1852



INGEMETSELD WAPENSCHILD 1644